

Henryk Gaertner

Prof. dr hab. Janina
Sokołowska-Pituch

Acta Medicorum Polonorum 5/1, 136-137

2015

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Autor kreśli charakterystykę Czchowa, Brzeska, zwłaszcza kliniki Aleksandrowicza, jego domu wypoczynkowego nad zalewem Dunajca oraz Szpitala i Oddziału Chorób Wewnętrznych w Brzesku. Wiele miejsca poświęca własnym i wspólnym badaniom, publikacjom, podręcznikom i referatom w kraju i zagranicą. Ich tematami są głównie: hematookologia (m.in. nowotwory, białaczki, enzymy leukocytów), toksykologia (m.in. wpływ benzenu i innych rozpuszczalników, szkodliwość tytoniu, hałasu) i historia medycyny. Fragmenty o osiągnięciach naukowych możnaby wyróżnić inną czcionką, przerywają one bowiem ciągłość lektury. Nie brakuje też informacji o oddźwięku prac Moszczyńskiego (opinie, nagrody itd.), a także o cierniowych drogach habilitacji i profesury. Aleksandrowicz, jako „mistrz i mentor” autora, okazał mu wiele życzliwości, pomocy, poparcia, a nawet przyjaźni na różnych polach działalności. Idee Aleksandrowicza przekazuje autor nadal w ramach swej aktywności w Polskim Towarzystwie Propagowania Żywności i Zdrowego Życia, Polskiej Akademii Medycyny, Technicznego Uniwersytetu Otwartego i Międzynarodowego Instytutu Medycyny Uniwersalistycznej.

Książka kończy się: posłowiem, kalendarium pracy zawodowej autora, indeksem nazwisk i 21 fotografiami, głównie barwnymi, przeważnie z zbiorów własnych. Stro na edytorska jest na bardzo wysokim poziomie. Jedyne korektorowi umknęły literowe błędy, np. s. 5 Fridrich Nitche (Friedrich Nietzsche), 48 Kurelewicz (Kurylewicz), 65 Heneczka (Haneczka), 118 Sejmnik (Sejmik), 141 Markiem (Marek), 142 Poświatowskiej (Poświatowska), okładka – tył Schwitzer (Schweitzer), 62 malignancies (malignancies), w spisie nazwisk brak Stanisława Stasika (ze s. 69). Błędy nie obniżają merytorycznej wartości książki.

„Spotkania...” można polecić wszystkim interesującym się krakowską nauką (zwłaszcza hematologią), uczelnią i służbą zdrowia, relacjami mistrz – uczeń i owocną działalnością samego autora książki.

Henryk Gaertner – Kraków

Prof. dr hab. Janina Sokołowska-Pituch, Stowarzyszenie Absolwentów Wydziałów Medycznych UJ Kraków 2014, s. 40.

Stowarzyszenie obchodziło przed rokiem 50-lecie swego powstania. Wśród zadań i działań ważne miejsce ma działalność wydawnicza. Ostatnio wydana książeczka otwiera cykl „Ze skarbca wspomnień” o wybitnych lekarzach, zwłaszcza pracownikach naukowych Wydziału Lekarskiego UJ. Inicjatywa Stowarzyszenia zasługuje na pełne uznanie i poparcie.

Książeczkę otwiera wstęp Zdzisława Gajdy, zasłużonego historyka i byłego kierownika katedry medycyny UJ, obecnie prezesa Stowarzyszenia. Pierwsza część książeczki to „Moje życie-wspomnienia” J. Sokołowskiej-Pituchowej. Opublikowane fragmenty dotyczą Lwowa (studiów, doktoratu 1939, przeżyć wojennych w okresach

władzy sowieckiej i niemieckiej) i Krakowa. Autorka przedstawia tu atmosferę społeczeństwa i uczelni, pozytywy i negatywy działalności prof. Tadeusza Rogalskiego oraz konieczność przejścia autorki z Zakładu Anatomii Opisowej do Zakładu Anatomii Patologicznej pod życzliwą opiekę prof. Janiny Kowalczykowej. Następują opisy: okoliczności objęcia kierownictwa katedry anatomii opisowej, jej złożonej działalności, współpracy z Polskim Towarzystwem Lekarskim, klinicystami oraz opracowania skryptów i podręczników. Tu znajdują się też informacje o działalności pracowni katedry i Polskiego Towarzystwa Anatomicznego. Promocja katedry objęła żywy udział w 600-leciu Wydziału Lekarskiego UJ i stuleciu katedry, jak również – skompletowanie wyposażenia gabinetu w portrety wszystkich kierowników katedry i wydania specjalnego zeszytu *Folia Morphologica*. J. Sokołowska wspomina też o dydaktyce, unowocześnieniu sali wykładowej, współpracy z Akademią Sztuk Pięknych, o swych funkcjach na uczelni i przy reformie studiów oraz w kształceniu niewidomych w sztuce masażu.

Druga część książeczki, napisana przez córkę, Annę Pituch-Noworolską, profesora UJ, pediatrę i immunologa oraz znaną poetkę. Opisuje ona dane najbliższej rodziny i wykształcenia matki, przebieg jej pracy zawodowej, karierę i działalność naukową, funkcje w uczelni i towarzystwach naukowych, wymienia otrzymane odznaczenia i nagrody. Zwięzła charakterystyka sylwetki J. Sokołowskiej zawiera jej życiorys, opisy przeżyć wojennych i trudności kariery naukowej oraz starania o poziom organizacji i dydaktyki katedry anatomii opisowej. Czytamy o zainteresowaniach i osiągnięciach naukowych, w tym publikacjach, zwłaszcza dydaktycznych. Piękne portretowe zdjęcia prof. Sokołowskiej znajduje się na początku książeczki. Szata edytorska jest korzystna, chociaż skromna.

Z J. Sokołowską łączyły mnie długa przyjaźń, wspólne wspomnienia „lwowskich czasów”, częste kontakty w pracy na uczelni i w krakowskich towarzystwach naukowych, a na wspólnej emeryturze – częste spotkania na rynku przy ulicy Lea lub w jego okolicy, dzięki bliskości naszych miejsc zamieszkania.

Lekturę książki polecam wszystkim wychowankom prof. Sokołowskiej oraz osobom zainteresowanym dziejami krakowskiej medycyny i jagiellońskiej wszechnicy.

Henryk Gaertner – Kraków

Słuch absolutny. Andrzej Szczeklik w rozmowie z Jerzym Illgiem, Wydawnictwo Znak Kraków 2014, s. 281, ilustr., ISBN 978-83-240-2869-6

Wybitny polski internista i kardiolog, Edward Szczeklik, profesor uniwersytetów krakowskiego i wrocławskiego miał dwóch synów, Andrzeja i Jerzego, profesorów medycyny UJ. Niedawno zmarły Andrzej to krajowej i światowej sławy internista, kardiolog i alergolog, filozof i historyk medycyny, autor licznych prac naukowych i cennych